

14 יוני 2020

1262651

נייר עמדה של ענף המזון באיגוד לשכות המסחר

לטיטת צו הגנה על בריאות הציבור (מזון) (הארכת תקופת תוקפן של הנחיות והוראות
נוהל), התש"ף-2020

א. רקע

לאורך שנים, ניצב ענף המזון אל מול רגולציה שאינה עומדת כלל בסטנדרטים בינלאומיים הנהוגים במדינות המפותחות. הרגולציה מפוזרת על פני מגוון עצום של מסמכים החל משנות ה-30 של המאה הקודמת, דרך צווים, נהלים, תקנים ותקנות ועד לחקיקה העדכנית משנת 2015 שבמקום לבטל אותם אימצה אותם אליה תחת הגדרה של "חקיקת המזון" כפי שיפורט בהמשך.

ב. חוק הגנה על בריאות הציבור (מזון)

כפי שצוין במבוא לטיטת התקנות, התקנתן נעשית מכח סעיף 321 (ד) ו-ו לחוק הגנה על בריאות הציבור (מזון), התשע"ו-2015 (להלן: "חוק המזון"). תכליתו של חוק המזון, בין היתר, הינה להסדיר אחריותם של יצרני מזון ויבואניו, ואת הפיקוח עליהם, על מנת להבטיח את תקינות המזון ובטיחותו. כמו כן, החוק נועד לקבוע אמות מידה לאיכות, תקינות ובטיחות המזון בישראל **בהתאם לתקנים בינלאומיים מקובלים והכל במגמה לאפשר זמינות והנגשה של מגוון מזון, בעלויות סבירות, לכלל הציבור, תוך שמירה על בריאותו.** תכלית בסיסית זו עוגנה גם בגדרו של סעיף 3 לחוק המזון.

חוק המזון אמנם יצר תהליך פיקוח יעיל ומתקדם על יבוא מזון רגיל, אך בהעדר טיפול שורשי ברגולציה הישנה, הציף באופן הדרגתי עוד ועוד דרישות בעייתיות הכלולות בה, שאינן תואמות את הרגולציה הבינ"ל המקובלת ושיצרו קשיים רבים. וזאת, מאחר שסעיף 321 (ד) לחוק המזון קבע כי הנחיות שפורסמו באתר האינטרנט של שירות המזון הארצי ערב כניסתו לתוקף של חוק המזון. קרי 30.9.2016 יראו אותן כמנויות בתקנות לפי ההגדרה של "חקיקת המזון", עד שיקבעו הוראות שיחליפו אותן, **או עד תום שלוש שנים**

מיום תחילתו של חוק המזון . ובכך, קבע המחוקק כי ישנה חשיבות לעדכון התקנות בפרק זמן סביר.

ההנחיות היו אמורות לפוג ביום 30.9.2019, בשל פיזור הכנסת והליכה לבחירות נוספות הוארכו ההנחיות לתקופות נוספות.

המשמעות היא שההנחיות המקצועיות המיושנות והלא מעודכנות למקובל במדינות המפותחות שהועלו לאתר שירות המזון הארצי, קיבלו מעמד של תקנות "בהליך בזק" וכל שינוי / עדכון כרוך בהליך חקיקה .

פועל יוצא מכך – שימור המצב הקיים יוביל לפגיעה בהיצע המוצרים המיובאים לישראל וכך גם בתחרות - יבואנים מוותרים מראש על יבוא מוצרים שיודעים שלא יוכלו להשיג את המסמכים הנדרשים לצורך היבוא שלהם לישראל ו/או שהליך היבוא והבדיקות שיידרשו לא ייצר כדאיות לייבא אותם לישראל כפי שיפורט להלן.

ג. ניתוח השפעת חוק המזון על הרגולציה של יבוא מזון רגיש ורגיל

שלוש שנים לאחר שנכנס חוק המזון לתוקף, בדק משרד הכלכלה את השפעת יישומו על תהליך יבוא מזון רגיל ורגיש. בעבודה השוו את תהליך פיקוח יבוא המזון לפני ואחרי חוק המזון.

מזון רגיל

- החיסכון בעלויות הנטל הרגולטורי בעקבות הרפורמה עומדת על כ- 48 אלף שקל ליבואן בינוני לשנה, כשלפי החישוב שמציג משרד הכלכלה מדובר בהפחתה של כ- 2.6 בעלות המכר.
- חסכון של כ- 90% ממשך הזמן של תהליך היבוא שקוצר מכ- 45 ימים לפני הרפורמה, ועד לשלושה ימים לאחר הרפורמה.

מזון רגיש

- הרפורמה העמיסה עלויות רגולטוריות על היבואנים שיצרו תוספת של כ- 55 אלף שקל ליבואן בינוני בשנה, כך שלפי הערכת משרד הכלכלה מדובר בהתייקרות של 3% מעלות המכר.
- נרשם גידול של 60-90 ימים בתהליך יבוא מזון רגיש שקודם לכן נע בין 55-35 ימים וכעת, עומד על 115-125 ימים.

מסקנה עיקרית: לפעול להתאים את הרגולציה לנהוגה במדינות המפותחות – דבר שיהווה בסיס להמשך הפחתת הנטל הבירוקרטי.

ד. חשיבות עדכון התקנות

סעיף 321 (ד) ו- (ו) – מאפשר למשרד הבריאות לקבל בלי הגבלה בכל פעם מחדש ארכה של חצי שנה במהלכה הדרישות הישנות נותרות על כן ואינן מוחלפות בתקנות. אנו סבורים כי למשרד הבריאות היה כ- 4 שנים לפעול להסדרת התקנות בהתאם למקובל במדינות המפותחות ובכך לפעול ליישום תכלית חוק המזון .

ה. סיכום

כאמור, אנו סבורים כי למשרד הבריאות היה מספיק זמן לעדכן את התקנות. יתרה מכך, היה עליהם לפעול לעדכון התקנות כבר לפני שנים רבות. יודגש כי מטרת חוק המזון , בין היתר, והזמן שניתן היו אמורים לעודד הסרת חסמי יבוא רגולטוריים. עדכון התקנות, יובילו לקידום התחרות ויתרמו להיצע נרחב יותר של מוצרים באיכות ובמחירים טובים יותר, באופן שנותן מענה גם ליוקר המחיה, וגם להתפתחות המשק. עוד נוסיף כי ניתן לעשות זאת בצורה חכמה, תוך הסתמכות על רגולציה בינ"ל מקובלת, בלי לפגוע בבריאות הציבור. מתן ארכות נוספות יובילו לשימור המצב הקיים.